

ПРИДЕСНЯНСЬКА КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

ПОВЕРНЕННЯ ПЕТРА САВИЦЬКОГО

Видавництво «Сіверянська думка» презентувало читачам унікальну збірку поезій «ДОРОГИ». Належить вона перу Петра Миколайовича Савицького, ім'я якого повертає Україні кандидат філологічних наук, доцент Чернігівського педінституту О. В. Бобир. Він є упорядником книжки, автором вступної статті і приміток. Основною виданої збірки П. М. Савицького стали фонди Слов'янської бібліотеки у Празі, де працював О. В. Бобир під час відрядження. Автор вступної статті аналізує життя і діяльність талановитого вченого і поета Петра Миколайовича Савицького, народженого в Чернігові 15 травня 1895 р. в родині голови Чернігівської губернської земської управи М. П. Савицького. Після закінчення місцевої чоловічої гімназії Петро Миколайович став студентом Петербурзької політехніки, де захистив дисертацію на звання кандидата економічних наук. У 1917 р. був призначений на посаду заступника торгового аташе російського посольства у Норвегії. Революцію не прийняв. Пройшов складний шлях із армією Врангеля. У 1921 р. виїхав до Праги, де прожив нелегке, але насичене творчістю життя.

Автор вступної статті до поетичної збірки «ДОРОГИ» О. В. Бобир дає уявлення і про наукову діяльність юного П. М. Савицького, коли він жив і навчався у Чернігові. Петро Миколайович дружив і співробітничав із В. Л. Модзалевським. Разом вони підготували до друку книгу «Очерки искусства старой Украины». Це дослідження побачило світ лише 1992 р. у збірнику наукових праць «Чернігівська старовина». Юний Петро Савицький активно публікувався на сторінках газети «Черниговская земская неделя». Його статті, присвячені кам'яному будівництву в Україні часів Богдана Хмельницького та Кирила Розумовського, українській вишивці XVIII ст. тощо, і сьогодні мають наукову цінність.

У Празі до П. М. Савицького прийшло європейське визнання. Його наукові праці з економічної географії перекладено на чеську, французьку, англійську, німецьку мови. П. М. Савицький був одним із засновників, ідеологів та організаторів євразійського руху. О. В. Бобир дає наукову характеристику діяльності Петра Миколайовича і на цій ниві.

Перебуваючи за кордоном, він уважно слідкував за процесами, що відбувались в його рідній країні. Засуджував сталінський режим, особливо страшні репресії. Проте, коли почалася війна, став повністю на бік Радянського Союзу. Як директор кооперативної російської гімназії, Савицький робив усе, аби гімназисти не були мобілізовані до гітлерівської армії.

У 1945 р. органи радянської держбезпеки заарештували Петра Миколайовича і вивезли до мордовських таборів. Десять років ні дружи-

на, ні сини нічого не знали про його долю. У 1956 р. Савицький повернувся до Праги (у цьому місті він помер 1968 р.) і привіз рукописи своїх талановитих поезій. Саме їх, під назвою «ДОРОГИ», видав О. В. Бобир у 1996 році.

Кожний вірш випромінює любов до життя, природи (її, справжньої, так мало було у мордовських таборах), до друга, до жінки. У своїх кращих поезіях Петро Савицький шукає підтримку у Бога.

Пошли мне, Господи, пошли мне дух и силу
Перенести все то, что встретил Я в пути,
И не в бесчувствии, покорном и унылом,
Но в светлой радости Твоим путем идти.

Як це не завадить і кожному із нас!

У далекому ув'язненні не забував Петро Миколайович свого рідного міста, котрому присвятив коротеньку і щиру поему «Чернигов». Згадував юність і під впливом цього написав доброго вірша «Модзалевський В. Л.», присвяченого чернігівському дослідникові старовини, своєму другові.

Знавці поезії відкриють для себе ім'я Петра Савицького із радістю. Хочеться сподіватися, що його поетична збірка «ДОРОГИ», — то перша ластівка до цілеспрямованого вивчення життя і діяльності вченого з європейським ім'ям, нашого славного земляка.

Світлана ПАЛИВОДА.

ВІЛЬНІ ПОЕЗІЇ ЮРКОВА

Ось як говорив про нього відомий російський поет, який жив і працював в Україні: «...Це був першокласний поет точних слів і цільних образів. Ми ловили себе на тому, що поетичні інтонації Ігоря Юркова ставали нашими інтонаціями...».

Ці слова спадають на гадку, коли береш до рук скромненьку книжечку Ігоря Юркова «СТРАХ ПЕРЕД ЛЮБОВЬЮ», видану самодіяльним видавництвом «ЭСХА».

16 липня 1996 р. йому б виповнилося 94 роки, а народився талановитий поет в місті Ярославлі, в сім'ї майбутнього юриста. Восени 1914 р. зірвана з місця війною, родина Юркових переселилася до Чернігова. Тут майбутній поет навчався у гімназії, у тринадцять років написав свого першого вірша.

У жовтні 1919 р. Ігор йде добровольцем на фронт, але тяжка підступна хвороба змушує його демобілізуватись. Він їде до Києва, куди вже переїхала його сім'я, і активно включається в літературне життя: бере участь у літературних вечорах і диспутах, в організації і роботі літературних груп «Майна» та «ОРХУС». Ігор часто приїздить до Чернігова, на Лісковицю, рідну його серцю, де ще й досі пам'ятають юного поета.

Стрімко розвивався талант поета, міцніло поетичне обдарування, а між тим розвивалась і хвороба. 30 серпня 1929 р. хворий на сухоти Ігор Юрков помер, його поховали в місті Боярка на Київщині. Йому ледь виповнилося 27 років. Але він встиг побачити свій єдиний збірник «Стихотворения».

Частина творів, які тоді побачили світ, склали книжечку «СТРАХ ПЕРЕД ЛЮБОВЬЮ». Це — верлібри — вільні вірші, побудовані на